

Datum 6. 4. 2022

VOJENSKÉ HODNOCENÍ KONFLIKTU NA UKRAJINĚ

Předložený text je analytickým materiálem, popisujícím vojenskostrategické souvislosti vývoje válečného konfliktu na Ukrajině. Názory, závěry, hodnocení a případná doporučení, zde vyjádřené a předpokládané, jsou výhradními názory autora a nepředstavují postoje či stanoviska Ministerstva obrany nebo jiné vládní agentury ČR. Podklady pro analýzu vychází z veřejně dostupných zdrojů, některé informace týkající se přímo situace na Ukrajině nebo v Ruské federaci nelze ověřit z nezávislých a důvěryhodných zdrojů a není možné zajistit jejich pravdivost, úplnost a objektivitu.

Ve veřejném prostoru není nouze o hodnocení současné války na Ukrajině v podstatě z jakéhokoli úhlu pohledu. Bohužel, většina informací, které máme k dispozici, jsou produktem spíše informační války obou bojujících stran než objektivními a ověřitelnými fakty. Přesná analýza bojů bude muset počkat, dokud nebudou k dispozici objektivní informace, a to bude trvat roky.

Cílem tohoto textu je právě pokusit se o kvalifikovaný odhad průběhu ukrajinského konfliktu. K dispozici je bohužel jen minimum ověřitelných faktů, a tak v některých případech bude nutné se pokusit dedukovat motivy a záměry vojenských činitelů na základě aktuálního průběhu událostí s přihlédnutím ke známým doktrínám použití ozbrojených sil a zásadám operačního plánování.

DOSAVADNÍ PRŮBĚH KONFLIKTU

ZÁMĚR KREMLU

O strategickém záměru Vladimíra Putina zřejmě není pochyb. Jeho cílem bylo nahradit legitimní vládu Ukrajiny takovým režimem, který by do budoucna zajistil proruské směřování Ukrajiny. Ve chvíli, kdy dospěl k závěru, že tohoto cíle nelze dosáhnout bez použití síly, padlo rozhodnutí Ukrajinu napadnout vojensky. Putin zřejmě očekával, že vnitřně rozdělená ukrajinská společnost nebude schopná jednotného odporu a nasazení vojenských sil tak pouze přikloní „misky vah“ na proruskou stranu. Trvání „horké“ fáze konfliktu zřejmě odhadoval v řádu dní s tím, že západ bude konfrontován s „fait accompli“ dříve, než bude schopen jakkoli reagovat.

Lze se domnívat, že cílem vojenské operace zřejmě bylo vojensky přispět k nastolení prokremelského režimu a následně mu poskytnout silové prostředky ke stabilizaci situace a eliminaci ozbrojeného odporu. Vzhledem k tomu, kam zpočátku směřovalo hlavní úsilí ruských vojsk, považovali pravděpodobně Rusové za těžiště ukrajinského odporu ukrajinské politické vedení anebo samotné město Kyjev. Dobyť hlavního města a neutralizace politického vedení tak mělo vést ke zlomení ukrajinského odporu.

S přihlédnutím k tomu, co známe o ruském přístupu k vojenskému umění a poměru sil na počátku konfliktu, je patrné, že ruská armáda plánovala rychlou manévrovou operaci. Nikoli dlouhou a na zdroje náročnou opotřebovací válku.

OD MANÉVROVÉHO BOJE K OPOTŘEBOVACÍ VÁLCE

V opotřebovací válce jde o to zničit nepřítele tolik techniky a vyřadit z boje tolik vojáků, že ztratí schopnost pokračovat v boji. Naproti tomu, při manévrové operaci se útočník nesnaží zničit protivníkovu armádu jako celek, ale najít takový bod protivníkovy obrany, jehož zničením se zhroutí protivníková vůle nebo schopnost klást odpor. Při takovémto způsobu nemusí mít útočník zásadní početní převahu nad obráncem. Pro úspěch takovéto operace je zcela zásadní dosáhnout momentu překvapení a udržet vysoké operační tempo.

Momentu překvapení se ruským silám skutečně dosáhnout podařilo. O rozhodnutí vstoupit vojensky na Ukrajinu do poslední chvíle věděla z vojenských špiček s předstihem jen hrstka osob a zahájení „Speciální vojenské operace“ tak bylo překvapením i pro valnou většinu ruských důstojníků. Na přípravu finální verze operačního plánu pro ukončení cvičení „Západ“ a vpád na Ukrajinu (včetně organizace logistiky a spojení), tak reálně zbývaly dny, ne-li hodiny. Ze stejného důvodu nemohly Vzdušně-kosmické síly Ruské federace ani pomyslet na vybojování bitvy o vzdušnou nadvládu ještě před zahájením pozemních operací.

Úhelným kamenem manévrového boje je pak vysoké operační tempo. Zde nejde o rychlost pohybu jako takovou, jde spíše o rychlost cyklického procesu získávání a vyhodnocování informací, přijímání rozhodnutí a následně provedení této akce. Strana, která dokáže tento cyklus „roztočit“ rychleji postupně získává iniciativu a oponent se pak dostane do vleku událostí. Pro dosažení a udržení vysokého operačního tempa jsou tedy nezbytné nejen profesionálně vycvičené a sešvané štáby všech stupňů velení, ale i výborná funkce systému velení, řízení včetně spojení mezi štáby a jednotkami.

Ruské problémy se spojením, a tedy s fungováním systému velení-řízení jsou veřejně známé. Velení má málo aktuálních informací nejen o pohybech ukrajinských jednotek, ale i o situaci vlastních sil. Ruští generálové tak musí osobně velet z přední linie. Za takovéto situace je pak pro ruské síly velmi obtížné zachovat centralizované velení, udržet operační tempo a dosáhnout rozhodující výhody na bojišti. Na druhou stranu se zdá, že ukrajinská strana je na tom se spojením a efektivním systémem velení a řízení zřejmě o poznání lépe.

Selhání ruské manévrové operace je patrné na první pohled. Eliminace ukrajinského politického vedení silou se nezdařila a ukrajinská armáda se prozatím zřejmě nenechala vmanévrovat do rozsáhlejšího střetnutí v otevřeném terénu. Namísto toho vtahuje Rusy do opotřebovací války v ulicích měst. Podle některých zdrojů přišla ruská armáda až o 20-25 % svých sil (ranění a mrtví). To je naprosto neudržitelné a z ruské strany bude muset dojít ke změně strategie i taktiky. Ukrajinské velení nezveřejnilo prakticky žádné informace o ztrátách svých sil, zřejmě jsou však výrazně nižší než ty ruské.

CO BUDE DÁL?

Pravděpodobný původní strategický cíl Kremlu, tedy dosadit nové proruské politického vedení na Ukrajině a rychle stabilizovat situaci, je již mimo realitu. Rusové utřžili jen obtížně nahraditelné ztráty, zejména profesionálních vojáků. Pro zachování bojeschopnosti musí tedy nezbytně přijmout razantní opatření k omezení ztrát techniky i osob.

Je velmi pravděpodobné, že Ruská federace přijala nový, realističtější strategický cíl. Hlavním vojenskostrategickým cílem vojsk Ruské federace bude zřejmě získat pro Kreml dobrou vyjednávací pozici pro politické rozhovory o ukončení konfliktu. Půjde tedy hlavně o to, aby ruská vojska zůstala na ukrajinském území jako efektivní bojová síla schopná dosáhnout alespoň lokálního vítězství před dalším kolem politických jednání. Tato změna umožní ruské armádě redukovat rozsah operací a volit ta střetnutí, kde má šanci na vítězství s malými ztrátami. Zároveň bude ruský režim konsolidovat svou vládu na obsazených územích.

Ukrajinské ozbrojené síly se prozatím soustředily na boj ve městech a útoky malých jednotek. Tato taktika se ale bude muset změnit, pokud budou chtít vytláčit ruskou armádu z ukrajinského území. Zřejmě bude nutné sáhnout k nasazení větších formací v útočných operacích. S tím však budou narůstat i ztráty. Díky mobilizaci sice nebude mít ukrajinské velení problém nahrazovat ztráty základního personálu, ale potíže nastanou s náhradou velitelů, štábů a vysoce specializovaných odborností (obsluhy složitých systémů, piloti apod.). Zde Ukrajina prostě nemá kde brát.

Ukrajina nebude mít problém nahrazovat ztráty lehké techniky dodávané Západem, kde zejména protitankové a protiletadlové komplety spolu s bezpilotními prostředky budou i nadále hrát zásadní roli. Náhrada sofistikovanějších systémů bude komplikované především z důvodu složitého výcviku nových obsluh.

I když se zdá, že Ukrajina je v opotřebovací válce momentálně úspěšnější, pokud ruská armáda omezí rozsah svých operací a sníží své ztráty, může pokračovat v boji i do budoucna. V nejbližší budoucnosti se se tedy zřejmě nedočkáme vojenského řešení konfliktu. Pokud existuje cesta k rychlému ukončení války, je to spíše cesta politická a diplomatická nežli vojenská.

Zpracoval: plk. Martin Bulka

